

Bugarska mobilizira.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 21. septembra. (D. u.) Službeno izvještaj:

Rusko bojište.

Odbili smo ponovne ruske navale na naše pozicije u prostoru istočno Lučka. Neprekidana vatra naših baterija raspršila na ltv nekoga neprijateljska odijeljenja, koja pokušale, da se ustale na zapadnom oborju rijeke. Inače je juče našiji dan prošao mirno na sjeveroistoku. Položaj je potpunoma nepromijenjen.

Talijansko bojište.

U južnom Tirolu otvorile jučer naši najteži topovi protiv varoši, koje je neprijatelj zaposednuo, kao i protiv njihovih pozicija i baterija u prostoru Seravallu (sjeverno od Ale). Pred našom proglašeniom pozicijom na brdu Coston (sivoravan Folgaride) odbili smo Talijane kao uvijek. Neprijateljski je dvoiploac bacio na Tridente jako djemjastete letake iz pera poručnika D'Anzunia. Na koruškoj se fronti nije desilo ništa znamenita. U prostoru Foveca nastao je sada opet mir, nakon što se izjavioje potpuno talijanske navale prošle sedmice. Samo neprijateljsko topništvo puca dalje. Na drugim dijelovima primorske fronte bojna se je djelatnost ograničila na ratovanja paljbu i na poimanja poduzeća talovanja po streljačkim opkopačima.

Srpsko bojište.

Naše je topništvo smetalo srpske radnike kod utvrđivanja na donjoj Drini. Inače ništa nova.

Zamjenik poglavice generalnog stožera, kap. Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 21. septembra. (D. u.) Iz većnog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište:

U okolini Nieuvilla doslo je do bojeva za ručnim granatama. Ispraznilo smo prama osnovi jučer paljnom razvaljenu kuću vodorabna od Sapigneta, sjeverozapadno Rheimsa. U Sampanji i u Argonama bacili smo u zrak sa uspjehom logome u neprijateljskim pozicijama. Odbili smo više navala sa ručnim granatama na Hartmannsweilerkopft.

Istočno bojište.

Vojna skupina Hindenburgova.

Čete generalobersta Eichhorna napreduju napadajući sjeverozapadno i jugozapadno Osmijane. Desno krilo vojne skupine dostignulo je predjel istočno od Lide do zapadno Novo-Grodeka.

Vojna skupina bavarskog princa Leopolda.

Izmuđi smo prelaz preko Molčata kod i južno Dyvora. Dalje južno doprle su naše čete boreći se i proganjajući neprijatelja sve do crte jugoistočno od Molčala-Novjara-Miša, zapadno Ostrova.

Vojna skupina Mackensenaova.

Položaj je nepromijenjen.

Jugoistočno bojište:

Kod njemačkih četa nije se desilo ništa. Vrhovna vojna uprava.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 21. septembra. (D. u.) Glavni stan javlja:

U odsjeku Arbinjavu razorila je naša topovska vatra veliki dio neprijateljskih jaraka i pozicija i uništila je neprijateljsku infanteriju, koja je zapustila neprijateljske jarke.

Neprijateljska torpednjata, koja se približila uscu Kerevizdereja i pucala na našu poziciju, prisiljena je bila na bijeg.

Dne 18. o. m. pristili smo nenadanom navalom kod Korne iskracnog neprijatelja, da opet ukrcu topove i dio iskracnih četa. Neprijatelj je pretrpio teška gubitke.

Krcati engleski transportni parobrod Patagonia potopili smo pred Odesom.

Sa bojnih poljana.

Rusi drže svoj položaj ugodnim.

Petrograd, 21. septembra. Petrogradska brzajavna agencija javlja: Vojnički suradnici novina drže položaj na bojištima ugodnim. Na sjelom lijevom krilu od Prijepta do Dnjepra navajenje na se neprijatelja. To ga sili na uzmak ili na to, da dovede pojačanja na ovu frontu. Na lijevom krilu između Njemena i zaljeva Rige položaj je na mnogim točkama ugodan. Na cestama prema Vilni i na prelazima Vilije neprijatelj biva odbaden. Na cestama prama Dvinskomu i dalje južno ostaju neprijateljske navale bez uspjeha. „Riječ“ javlja iz dobrog izvora, da je spoj između Vilne i drugih

straga nazećih se četa osiguran i da nije moguće, da bi bio zapriječen. Akcija neprijatelja kod Novo-Svjčanjanja i u okolicu željeznice Molod-eno-Polech odrezuje rusku skupinu od Vitne i Drinskoga. Skupina oko Vilne je time tjesnije sviezana sa skupinom oko Grodna. Dok se neprijatelj približava močvarnom području Pinski, omogućeno je ruskoj vojsci da iskoristi sve prednosti, što joj pruža ovaj močvarni i šumoviti kraj, dok će neprijatelj imati boriti se sa najvećim poteškoćama.

Pozivi u Rusiji.

Lion, 21. septembra. (D. u.) „Progress“ javlja iz Petrograda, da su godista 1916. do 1912. rezerve rezerve i godista 1916. do 1898. prve rezerve danas mobilizirani izuzevi guberniju poljske Cholm, Kankaz i područje Amura.

Centralne vlasti.

Njemački načelnik Vilne.

Berlin, 21. septembra. Prvi načelnik Tilsita, Pohl, imenovan je prvim načelnikom u osvojenom gradu Vilni.

Novi njemački zrakoplovi.

Amsterdam, 21. septembra. „Tijd“ javlja, da su se na njemačko-engleskoj fronti opazili zadnjih dana zrakoplovi novog tipa. U zadnjih 14 dana bilo je 35 zračnih bojeva.

Ententa.

Japanska munitcija za Rusiju.

Geneva, 21. septembra. „Times“ brzojavljiva iz Petrograda: Prva vijest iz Tokija odredio je japanski ratni ministar da 1200 tvornica sa 100.000 radnika izraduje municiju za Rusiju. Ujedno se proučava pitanje, kako bi se utemeljilo novu tvornicu za oružje, koja bi imala također raditi za Rusiju.

Francusko-talijanski gospodarski sastanak.

Lugano, 21. septembra. Francusko talijanski gospodarski sastanak koji je bio u Villi d'Este svršio je jučer, a da se nije ni izdaleka obradio određeni program. Važna pitanja, kao uređenje kurza pravljati će se u Parizu ili Londonu. Cijela stvar izgledala je kao barlinski sastanak bez pozitivnog rada.

Borba za uvedenje vojničke obvezatnosti.

London, 21. septembra. „Daily Telegraph“ oštro piše protiv uvedenju vojničke obvezatnosti, što ju vlada namjerava uvesti. List navodi poteškoće, koje su protiv toga. Govor zastupnika Thomasa u doljoj kući dokazuje, da su se poteškoće poleselestruile.

Kritika milijunskih brojaka.

Amsterdam, 21. septembra. Dopsnik „Timesa“ podvrgava oštroj kritici podatke ministra Asquitha o pojačanju vojske. On veli, da treba od tih brojaka oduzeti 500.000 ljudi i to 300.000 za mornaricu a 225.000 za nadoknadjene gubitake. Ako se uzme još u obzir one, koji obole, onda ostaje na raspolaganje samo 2.300.000 vojnika. „Journal de Debats“ veli, da broj engleskih vojnika u Flandriji iznosi 1 milijun, od kojih je u borbi samo polovina. Iz ovoga proizlazi, da ostaje u Engleskoj još uvijek milijun vojnika.

Talijansko raspoloženje.

Lugano, 21. septembra. Dne 18. septembra bilo je u Rimu ministarsko vijeće. Akoprem se o ententnoj notki Bugarskoj mudro šuti, vidi se da je svaka nada na Bugarsku pomoć izgubljena. Jedina nada ententne je još Rumunjska. „Gorriere della sera“ piše, da je Turška odstupila Bugarskoj Drinopole na nagovor cara Vilima. „Popolo d'Italia“ ponovno navajenje na kritičare, koji vele, da talijanska vojska nije ništa učinila.

Posljedice odgođe Dume.

Stockholm, 21. septembra. „Dagblad“ javlja iz Petrograda: Budući da je duma raspustena, punjono se 24.000 radnika u državnu tvornicu u Petrogradu i Kronstadt, u Moskvi strajkuju 17.000 a u Harckovu 21.000 radnika. Redarstvo je zatvorilo udruvenice socijalne revolucionarne i seljačke stranke gdje je našlo više stotina brošura i letaka, što su već razasijani po čitavoj Rusiji. U njima se pozivlje narod u broj protiv vlade i vladalacke kuće naglasjuju beskorisnost da se nastavi rat.

Talijanske čete u maloj Aziji.

Zürich, 21. septembra. Prama vijesti „Noue Züricher Zeitung“ započeli su prvi talijanski zaposljeni, i to u malo Aziji. O odlasku ovih četa iz Napulja više izvještjeji: U luci vidimo mnogo parobroda, među kojima njemački „Bayern“ i austri-

AUGUST ŠENOVA.

Kanaričeva ljubovca.

(Dalje.)

Nego moje živovanje u družinskoj sobi nije moglo potrajati do vijeka. Bila sam najak plemenita djevojka; nijesam mogla obratiti se na kvaravicu. K tomu je materin brat i mrljave dakako na oca, ni po što i ljubavi za me, — po svijetu vikao, koliko je to strasno, i u Argonama bacili smo u zrak sa uspjehom logome u neprijateljskim pozicijama. Odbili smo više navala sa ručnim granatama na Hartmannsweilerkopft.

otviro samomastu na ruglo, o mene se vitirao, što je riječ, svaki bijes. To me je kruto peklo, to se ljuto zajelo u moje srce: postali još divljija, ne družili se ni s kim. Na zato nijesam bila tupa i glupa. Molala sam te svoje knjižice kao ma koja u školi, znala računati u glavi, da su sve poukule preda mnom, pismo mi je dakako debelo bilo rad mojih teških ruku, a i pletivom sam se dosta namučila. Tako su me koludrice hvalile za ono, što sam znala, a kudile za ono, za što sam nespretna bila. drugarice pakto smijale se nespretnosti mojoj, a zavidjale mi moje znanje.

Zato se nijesam ništa brinula, nijesam gledala ni na lijevo ni desno, zatvorila se u se i najdraže mi je bilo, kad sam mogla samovati sa svojim knjigami. Tri godine probivala sam tako u varžadinskom samostanu, nijesu bile Bog zna kako vrede i vesele, ali rekla bih najveselije, što sam ih ikad doživjela. Za svega toga ne pohlodi me otac nijedan put. Pisala sam mu čestite na god i mlado ljeto, ali nikad ne debih odgovora. Otac učini sa mojim piscim valjda ono isto, što je s mojim cvijećem učinio bio. Na izmaku treće godine dade me čama sestra glavica jednog jutra k sebi pozvati. Nijesam u istinu znala, zašto; drugarice moje stiskale za mnom glave, hušćale, šušćale i nazgadjale, da je ružna Maljku valjda opet počimla kakovo zlo, te će za kaž-

njena biti. Udjoh u sobu glavarice, ali na svoje veliko čudo spazih, da do nje sjedi moj otac. Pohitih k njemu, da ga poljubim u ruku. Ovaj put mi to dopusti i taknu se usnom nekako moje kose, što je valjda pred opatićom imao biti poljubac.

„Analjjo“, reče mirno i suho, „dosao sam po te. Tri godine si ovdje neila i valjda nešto naučila.“

„Jest, jest.“ potvrdi koludrica. „Analjja je dobra učenicca, ne mogu se na nju potuziti, samo joj ženske radnje nekako ne idu od ruke.“

Nehotice svrnu moj otac okom na noje ruke, nasmjehnu se ironički i pogleda me gotovo prezirno.

„Ta da“, reče, „ne idu joj od ruke, jer joj je prevelika. Ne znam, ta cura sejavim se je izvrgla iz nasega roda.“

Zadržalih, zažarih se pri tim riječima. Povratih se s ocem u stari naš dvorac remetski. Lako si možete pomisliti, kako mi je srce kucalo, kad vidjeh toranj župne crkve i naš starinski dvorac. Plakala sam — ne znam, da li od radoš — ali plakala sam od srea. Bila sam za tri godine zrelija, pače za više, jer divljim djevojkom, neznaicom ostavila bih prije tri godine ošidine krov, sad se povratih mirnija, čednija, pa sam se bila i nešto naučila. Mogla sam dakle više misliti, više osjećati. Družina u dvorcu gledala je neko kao u čudu ružnu Maljku; služavka od-

koje bjeh naučila moljtu Gospodnju, nije nikako vjerovati hlijela, da umijem čitati i pisati. Prvo mi je bilo, da ogledam dvorac i gospodarstvo. Staje, gumno, hlijev, susa, krušnjak, zjenec, pasja koliba, sve je stajalo na istom nizu, sve sam to pozdravila kao stare znanice, da i onaj sjedih, zgriježeni hrastovi stup pri prelazu u kupusnjaku. Bilo mi je, kan da sve to staro drvlje i kameenje ima srea i oči, da me i ono pozdravja. No kako su mi oči obilazile po svih ih milih stvarih, nešto me sjeklo u srce. Činilo mi se, da više trošnije, nekako zapušteno, da sve to nekako truhne i gine. Ovdje, ondje falilo na prozoru staklo, u ogradi kolac, u krovu bila ovdje, ondje škujta, a dimnjaku bila je stara kapa otpala. Od moga odlaska nije se ništa popravljalo, sluzinčad je gospodarila po svojvolji, otac išao po svojvolji želj, kuća bijasne nedista, dvorište blatno, a cvjetnjak upravo podijavio od samoga drača. Nema sumnje, gospodarstvo išlo je na gore, nije bilo ruke, koja bi sve redila bila. Meni se to gadilo, a navlas zato, jer sam se u samostanu pričitala čistići. Nijesam hlijela ni smjela pričati oca za razlog tomu propadanju. Kao i prije odbijao se je od mene, govorio samo toliko, koliko se moralo, vladao se, kao da sam mu teretom, koga se otresti ne može.

(Dalje slijedi.)

ski „Nimrod“, koje je talijanska vlada zaplijenila. Malo koji parobrod ulazi ili izlazi iz luke. Opazuju se samo nekogi engleski i francuski parobrodi, koji dovoznjaki kameni ugljen ili vojsku. Na jednom parobrodu ugledamo talijanske čete, koje nije nitko opazio, kada su se ukrcale. Najednom čuimo uslikke: „Viva Italia! Viva il re!“ Nema dvojbe, da je to prva talijanska pomoć za Galipolje. Parobrod je praćen od više torpedinaca. Niko ne zna kako će doći. Vijesti iz Rima glase, da će se bez ikakve pomoći u maloj Aziji kod Smirne i Adrijade, gdje će se okupirati novu područje.

Vicegeneralissimus Ruski.

Stockholm, 21. septembra. Car je odredio, da general Ruski dobije mjesto vicegeneralissimusa, kojemu su tako podređeni svi vojskovođe. Dokazalo se, da je Ruski prvi upućen velikom knezu na izdajničke čine Mjasodova. Veliki knez je ovo smatrao klevetom protiv Mjasodova, te je caru jamčio za njegovo postojanje. Radilo toga se Ruski ostogao. Kad se poznalo dokazalo i osuđilo Mjasodova, kaznao je car Ruski u audijenciji, da mu rekao, da će sam preuzeti vodstvo. Ruski je na to izjavio caru, da i on stoji na njegovu raspolaganje.

Balkan.

Bugarska mobilizira.

Beč, 21. septembra. (D. u.) Od bugarskog poslanništva doznajemo, da je u Bugarskoj određena opća mobilizacija. Počamši od danas 8. 21. septembra, moraju bugarski pričuvnici, koji se nalaze u tuđini prikazati se svojim četama.

Izjava Radoslavova.

Sofija, 21. septembra. (D. u.) (Zakusnilo). Na sastanku zastupnika Sobraanja vladine stranke izjavio je ministarski predsjednik Radoslavov: Prigodom brzog razvijajućih se događaja ne može Bugarska stati prekrizičnu ruku, te se mora za svaku eventualnost naoružati. Uslijedit će radi toga mobilizacija, pošto interes Bugarske zahtijevaju, da ona zauzme oboruzanu neutralnost.

Iz Bugarske.

London, 21. septembra. „Times“ javlja iz Sofije, da vlada namjerava ostro nastupiti protiv agitatora za ententu. List „Preporac“ objavljuje vijest na bugarski narod protiv vladinih germanofilskih političara. Dotični je broj bio zaplijenjen, a list na neko vrijeme obustavljen. Poziv je bio potpisan od raznih generala u rezervi, od političara i književnika, ali od nijednog voditelja stranke. Profes. Kralev, kogar dize prouzročitelj, bio je napšen.

Srpska vojska priprava.

Kopengagen, 21. septembra. (D. u.) Pariski dopisnik „Berlinske Tidende“ javlja, da je srpsko poslanništvo opunovlastito da izjavi, da je srpska vojska ponovno priprava za boj i da je bolje opremljena nego li na početku rata. Zdravstveno je stanje vojske izvrsno. Vojska gleda sa pouzdanjem u usret dolazećim događajima. Srijnu ne će zastrašiti ni vojničke demonstracije na pogrančnim rijekama, niti započeta politika Bugarske. Svaka pomisao srpskog separatnog mira jest i ostaje apsurdnost.

Gibanje četa u istočnoj Srbiji.

Sofija, 21. septembra. Prama vijestima „Kambana“ u istočnoj se Srbiji opazio živahnije gibanje čete. Čete, što se nalaze na bugarskoj granici uvijek su u pripravi. Srpska vlada ijesi svoje čete, da će ententa iskrcati čete u Solunu, koje će doći na pomoć Srbiji.

Drzanje Grčke.

Atena, 21. septembra. Ovdje se velikom napetošću prati svaki korak Bugarske. Drži se, da je drzanje Bugarske razjašnjeno nakon što je potpisan bugarsko-turki dogovor. Sto se grečok podružnja tiče, drže da je stvar sada riješena. Stranka Gunarisova označuje povratka ministru u Atenu vrlo važnim. Neka grčka visoka ličnost izjavila je, da se Grčka ne će upuštiti u europski rat.

Ententina nota Bugarskoj.

Beč, 21. septembra. „Abend“ javlja, da glasi ententina nota u Sofiji ovako:

Zastupnici četvornog sporazuma garantiraju Bugarskoj, da će dobiti područja, što joj po ugovoru od god. 1912. pripadaju. Ako Bugarska želi, engleske i francuske čete zajedno će one krajeve. Ako Bugarska u kratko vrijeme na ovo ne odgovori, smatrat će se, da ne prima ovog prijedloga.

Nova bugarska područja.

Sofija, 31. septembra. Nova Bugarska područja predal će se ovoj dne 21. septembra. Putnici pripovijedaju, da su Turci ispravili Karagaj, predgrađe Drinopolja.

Rusija i Rumunjska.

Bukarest, 21. septembra. Vlada je zahtijevala u Petrogradu, neka se opozovu iz rumunjskih voda dvije ruske torpedinace, koje su u zaljevu Tisla zatvorile dvije rumunjske jedrenjace i da se zapusti na slobodu zaplijenjeni parobrod „Krajova“.

Njemački upliv u Grčkoj.

Atena, 21. septembra. Francuski listovi javljaju, da se ne da zanijekati je njemački upliv u Grčkoj zadnjih dana ponaraso, radi česa su morali ententini diplomate podvrućiti svoje djelovanje.

Poziv muslimana u novoj Srbiji.

Solun, 21. septembra. Srpska vlada pozvala je pod oružje sve muslimane do 30. godine, što su nastanjani u novoj Srbiji.

Nesporazumljenje među rumunjskim generalima.

Bukarest, 21. septembra. Između generalnog tajnika u ratnom ministarstvu, generala Hristescu i podgenerala Stoga pukovnika Christescu, došlo je do nesuglasica. Hristescu mije, da je Rusija nepobjediva, dok Christescu tvrdi, da će Rusija konačno biti potučena i da nije sposobna za ofenzivu. Christescu zahtijeva, da vojnički list, što ga Hristescu uređuje prestane dosadajnim pisanjem.

Rumunjska pred odlukom.

Pressburg, 21. septembra. „Pressburger Tagblatt“ prima iz Bukaresta: Kraljevstvo se odlukom od 14. rujna odreklo, da sve državne i privatne željeznice potpadaju pod nadzor ratnog ministra. Ovaj je odredio nadalje i реквизиciju sve telegreke marve i konja za vojsku.

Srbija i Italija.

Sofija, 21. septembra. „Kambana“ javlja iz Nisa: Talijanski je poslanik predao srpskoj vladi notu, kojom se traži od Srbije, da opozove iz Drača svojih 120 odjela u jakosti od 1200 monaka, koji su ondje nalaze pod izlikom, da štite srpski konzulat. Ovaj je talijanski zahtjev odbio ministarski predsjednik Pašić uz obrazloženje, da Srbija ne može dopustiti, kako bi joj strana država propisivala sredstva, koja ona krži shodnima za zaštitu svojih organa na području koje treće zemlje.

Rumunjska nije uporabila zgodno vrijeme.

Bukarest, 21. septembra. Filipescu je izjava, da je Rumunjska zakasnila uplesti se u rat u zgodno vrijeme, kakovo se vide ne će povratiti, dokazuje kakovo se sada raspoložuje za Ententu u Rumunjskoj. Filipescu se odlude nada, da će se još pruziti zgodan čas, nu to je slaba utjeha. Indirektno mu odgovara vladin list „Vitulor“. Ovaj veli, da izgubljena zgodna upoce nije postojala i da bi trebalo završiti u autentične vladine akte prije nego li se lakav sud izreče.

Iz neutralnih zemalja.

Ententini zajam u Americi.

Kopengagen, 21. septembra. „National Tidende“ javlja: Vlada saveznih Država nije mogla započeti zajam alijanca. Ona je izjavila, da smatra ovaj zajam kao zasebnu stvar. List izjavlja, da zajam prekoračuje francusku ratnu odštetu od god. 1871. Srva mu je, da ojača trgovini alijanca na američkom trgu.

Ruska financijalna akcija u Americi.

Zurich, 31. septembra. Kako javlja petrogradski „Handels- und Industriezeitung“ utemeljit će se naskoro rusko-američanska banka. Mnogo zastupnika otpovratilo je već u New-York da zaključi pregovore. Dalje se javlja, da je rusko-američka banka postigla u New-Yorku kredit u iznosu od preko 25 milijuna dolara u svrhu iznvanjaja kupljenih stvari od strane ruskih importera.

Švedska zabranjuje prolaz nimroju.

Kopengagen, 21. septembra. „National Tidende“ javlja iz Stoholma: Švedska vlada odklonila je po drugi put molbu engleske vlade, koja je zahtijevala, da Švedska dozvoli prevoz ratnog materijala za Rusiju.

Neuremena u Volhiniji. Naše napredovanje.

Naprestane jensenske kise učinise neuporabljivima sasvim ono malo puteva, što ima u Volhiniji i Podoliji. Konji upadaju duboko u blato, ipak napreduju vućuci se tren i topovi po poljima uz puteve, gdje je neizmjereno tlo tvrdije. Velike sume hrastova, borovine i bukve suže zaklonisene za vozove, municiju i provijant.

Ostalo je zemljište većim dijelom neobrađeno, a djelomice nasadijeno lijepim drhanom, makom i sirkom. Poljodjelci su pobrali malo svoje ljetine. Ruske kolone za uništavanje poljivaha benzinom žetve, kolibe, zgrade, da liše nase čete svakog utocišta. Samo iznimno mogli su seljaci spasiti podničevanje oficira siromašne poltenisice. Ove vrhu toga nose plakate, da su okuzene kolone. Na garistima kuća on malo zaraštili mužika i židova kuljaju siromašnu naost na starom ognjistu usred razvalina.

Tako uništavaju Rusi sami svoja sela. A nase čete gone ih neudruvito pred sobom, osvajajući redom njihove najjače dvorjave. Vidi se, da ih je tako energična ofenziva sa nase strane snažno nepripravne.

U istočnoj Galiciji je na Rusima žalosjek imao svoj učinak, te su veoma žurno zapustili svoje položaje, bez da se upuštaju u druga poduzeća.

U Litavskoj prešli smo Ščaru.

Engleska donja kuća o općoj vojničkoj službi.

„Kölnische Zeitung“ ima ovu vijest: Od početka ponovnog zasjedanja donje engleske kuće raspravljaju se opeta o općoj vojničkoj službi. Ministar rata i premijer ministar postaju pitanje otvoreno, ali tako, da se iz njihovih riječi razumije, što žele i za čim teže.

Kapetan Guest digao se u donjoj kući, kao pristava vojničke obveznosti, govorom, što ga „Daily Chronicle“ označuje, da se kvetava na rubu besramnosti, ali da je ipak impunitno neprijateljski raspoloženje skupštini, da ga slušaju“. Isto konstatuje, kako pobornici prisilne vojničke službe zahtijevaju takodjer da se prisili Engleze da budu u ratu kao radnici u tvornicama i radionicama. I kapital morao bi se, po kapitanu Guestu, staviti u ratu pod „Befehl“.

Protiv njega digao se irski nacionalista Dillon, nazivajće Gueslov govor pojmom, koja daju misliti. Označio je prisilnu radnju teskom prijetnjom protiv radničkih prava i uredbom, koja se protiv predlaže njema zemlje. Što se opće vojničke službe tiče, pozivao se Dillon na vojvodu Vellingtona, da se Engleze ne može siliti, da vojuje izvan njegove zemlje, te su isto mišljenje dijelili s njim državnici kao Lord Palmerston i generali kao Henry Havelock. Kazao je, da se rat može i bez tih novotarija dobiti. Govornik naslovio je ostrim riječima dno tiska, koji hoće otpraviti dobrovoljačke govore opomenute. Dillon zaključio je sljedećim opomenom, da je Engleska počinila jednu od najgorih ludorija u povijesti izmješeriv se davnom dobrovoljačkom sustavu.

Radnički zastupnik S. Wales hvalio je domoljublje radnika i svrso govor da ne pristaje uz reformu, ako nije skrajno potrebita.

Razne vijesti.

Požar u Verudell. Na općinskom tlu u Verudellu blizu gostione Ivana Ivča imala je ulovica Marija Maričić mala dešakera, koja joj je služila za skladište, proučeno tlu. Po svojoj prilici izjave, koja se lamo na tražini igraše, prouzročio nesrećom vatru. U deset sati i četvrt poče se opažati dim nad zgradicom. Stako misljase isprva da se u njoj loži oganj za pranje. Ali u par časova potopio je onaj dim jako sumnjati, a u kratko proširio se kroz kroz prvi plamen požara. Tada krodjese susjedi i vojnici da spase, što se spasilo dno. Ali nijesu mogli pomoći drugo van, da povuku daleko od požara dva voza. te

izvuku tri četiri grede i stara drva. Na koje kokose ostaje žrtvom vatre, drugo utekose na vrijeme preko prozora. Medu tim veoma brzo doletjele tri automobila sa vatrogascima, te par sialjki stade hip lijevati vodu na gariste. I četiri drugisialjke počese malo časka žatati svoje djelo. Ali nije ni požar spavao. Razmahase, obuhvatio cijelu zgradu, bacao u vrućih oblaka dima, a vjetar piro vatra smetao vatrogascima. U 11 sati bitje sve već gotovo. Od svega ostao je jed zid i par nagorenih grede. Šteta iznosa do tri hiljade kruna, koja nije kod nikak banke bila osigurana.

Budućnost njemačke kolonijalne politike. Dr. Solf, državni tajnik, sada dodjela kolonijalnom ministarstvu piše u kolonijalnom kalendaru:

„Politički i gospodarski položaj Njemačke tako je nužno utjelovan, da njemački kolonijalni posjed ostane nedirnut, i pak povećan sa novim preuredjenjem o našaja naprama europskim državama. Zogospodarstveno upućene ne treba dokazati tu tvrdnju, ali i ti će se čuditi o važnosti kolonija za modernu državu. Vredne Njemačke na kolonijalnim područjima ima i milijarde. U nasir, kolonijalizmo možemo tek neznačajno pokriliti, jedva po sto. Nakon rata će se razvili pojačane tendence za kolonijalnim posjedom. S kolonijalne svelešati ne će samo te povećati ih, već će uslijed zaostrenih kolonijalnih pretrita — osobito na pacifi, da investicija pomože proizvodnju sirovina i prekomorski promet povećati na vlastitim kolonijalnim posjedima. N stojat će stvoriti kolonije više u sklopu sposobne za obranu, vlastito narodno gospodarstvo u kolonijama nadopuniti i proširiti. Tako će po prilici glasiti lozinci kolonijalne politike poslije rata. Kod toga će se osobito morati uzvati posebno u rodno gospodarstvo Njemačke. Od pravde kolonijalne politike se ne smije (Nijemci) dati zastrašiti, makar su dijelovi kolonija podlegli pod vlast neprijatelja. Per aspera ad astra. (Hr., Floyd)

Rusija ipak izvaza pšenicu. „Frankfurter Zeitung“ donasa vijest (Br. 3) prvo jutrije izjave, da je na internacijonalnom tržištu žita utovareno na brode 605.000 kvartara (prema 500.000 kvartara ljetna), a od toga da 15.000 kvartara polite iz Rusije. Predmijeva se, da to žito dođe preko Arhangelskja, da to žito izvazuje žito iz Rusije za vrijeme rata. Ostalo žito dolazi iz Sjeverne Amerike. Označena množina utovareno je polovicu prema onom što se u nedobu utovarilo i taj odnos trajao osam tjedana. Pravi rezultati Američke se još uvijek ne znadu. U vrlo su pritislo slovne narave, jer se voli, da su kise u nile velike kvalitativne i kvalitativne štete.

Književnost.

R. F. Magjerovi „Zapisci sa sela“ njemačkom jeziku. Ovih dana stavila je promet ugledna bečka „Adria“, tiskarski nakladnik dioničarski zavod, rukovet mnogogvornih karakterističnih i popularnih „piskava“ u prijevodu njemačke spisatelje Marije Horvath-Pethö pod naslovom „Dorfgeschichten“. Knjige je upravo lukrarno, po uzoru njemačkih diviovalnih opremljena. Omot (obje strane) štampi je po uzoru naših likvica u dvije boje naerlu Doroslava Bačića (Osiek), dok sama knjiga ukrašena sa tri vrsti izvornog vignetla. i opet po hrvatskim narodnimolovima, od Dragutina Renarića (Vuk var), pa se tako u svakom pogledu u prezentira kao umjetničko djelo trajne lerarne vrijednosti. Kako pak Magjer svojim „zapisima“ crta hrvatski svijet nigdje ne zahtijeva svojih hrvatskih općina, nema sumnje, da će kulturni mački narod dobiti u „Dorfgeschichten“ u pravom smislu kravatsku knjigu. Cijena se postarinom 2 K 50 fil., a u biva se kod „Adrie“ u Wien-u i auto u Osijeku (Reiznerova ul. 35.).

Kalendar „Srca Isusova i Marijina“ prostu godinu 1916. S dopunjenjem cer venik i redovničkih starješina izdaje umnistvo „Glasnika Presvetog Srca Isusova i Marijina“ u Zagrebu 1916. Tiskara „Glasnik“ u Zagrebu. Pod tim naslovom izasac je kalendar ovih dana, te se u rjeuteju kod uprave „Glasnika Srca Isusova“ i krunu.

Podpirajte Družbu!